

आरोग्य विभाग, जिल्हा परिषद, नाशिक

महाराष्ट्र शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या बदल्यांचे विनियमन आणि शासकीय कर्मचारी पार पाडतांना होणाऱ्या विलंबास प्रतिबंध अधिनियम, २००५ मधील ८ मधील तरतुदीनुसार आरोग्य विभाग .जि.प.नाशिक नागरिकांची सनद प्रसिध्द करित आहे.

- :::- नागरिकांची सनद - :::-

नागरिकांची सनद:-

नागरिकांची सनद म्हणजे सरकारचे लोकांसाठीचे उत्तरदायित्व (Accountability) दर्शविणारा दस्तऐवज असतो. जनतेच्या अपेक्षा वाढत आहेत. त्या पूर्ण करण्याच्या दिशेने सरकारने टाकलेले पाऊल म्हणजे नागरिकांची सनद होय. महाराष्ट्र शासकीय कामात विलंब करण्यास प्रतिबंध करण्याचा अधिनियम, २००५ मधील कलम १० मध्ये आता नागरिकांच्या सनदेची तरतुद केली असल्याने नागरिकांची सनद प्रसिध्द करणे ही प्रत्येक विभागाची व त्यांच्या अधिपत्याखालील कार्यालयांची कायदेशीर जबाबदारी आहे.

प्रस्तावना-:-

१. आरोग्य विभाग, जिल्हा परिषद, नाशिक विभागातील महत्वपूर्ण विभाग असून या विभागा अंतर्गत नाशिक, पेठ, दिंडोरी, ईगतपुरी, त्र्यंबकेश्वर, सिन्नर, नांदगाव, सटाणा, येवला, निफाड, चांदवड कळवण, देवळा, मालेगाव, सुरगाणा हे पंधरा तालुके येतात. सर्वसाधारण २२ संकलन असून या संकलना व्दारे खालील विविध योजनेतील विकास कामे केली जातात.

माहिती-सेल, रोखपाल, आस्था-२ अर्थ, आवक-जावक, आरोग्य सेवक, आरोग्य सहाय्यक, आरोग्य पर्यवेक्षक, सांख्यिकी अन्वेषक, सांख्यिकी अधिकारी यांच्या फिरती कार्यक्रम व मासिक दैनंदिन मंजुर करणे, सभेची माहिती संकलीत करणे, ,कार्यालयीन कर्मचा-यांची आस्थापना व वेतन/भत्ते,लिपीकवर्गीय कर्मचाऱ्यांना भविष्य निर्वाह निधी मधुन अग्रीम मंजुर करणे, वैद्यकीय बीले मंजुर करणेसाठी पाठविणे ,माहिती अधिकारान्वय माहिती उपलब्ध करुन देणे व पंधरा तालुक्यातील/मुख्यालयातील टपाल घेणे व देणे. तसेच उपविभागाची कार्यालयांची वार्षिक तपासणी करणे हे विषय समाविष्ट आहेत.शासकिय कर्तव्ये पार पाडतांना होणाऱ्या विलंबास प्रतिबंध अधिनियम २००५ मधील कलम ८ मधील तरतुदीनुसार आरोग्य विभाग नागरिकांची सनद प्रसिध्द करीत आहे. या खात्याशी संबंधित असणाऱ्या सेवा तत्परतेने सौजन्यपूर्वक व सन्मानपूर्वक नागरिकांना उपलब्ध करुन देण्यासाठी हा (आरोग्य विभाग) विभाग नागरिकांची सनद प्रसिध्द करीत आहे. या खात्याशी संबंधित असणाऱ्या सेवा तत्परतेने सौजन्यपूर्वक व सन्मानपूर्वक नागरिकांना उपलब्ध करुन देण्यासाठी हा विभाग बांधील राहिल.

२.आरोग्य विभागाची रचना -::-

जिल्हा आरोग्य अधिकारी हे आरोग्य विभागाचे मुख्य असून या विभागा अतंगत येणा-या पंधरा तालुक्यांचे यांचेकडेस नियंत्रण आहे. आरोग्य विभागातील कर्मचाऱ्यांकडे एकुण २२ संकलनामध्ये विषयांची विभागणी करणेत आली आहे. (सविस्तर माहिती हि परिशिष्ट १ मध्ये सोबत जोडण्यात आली आहे.)

3. कार्यपुर्तिचे वेळापत्रक -:-

आरोग्य विभागामार्फत पुरविण्यात येणाऱ्या सेवांच्या कार्यपुर्तिचे वेळापत्रक परिशिष्ट १ मध्ये स्तंभ क्रमांक ४ येथे सादर करण्यात आलेले आहे. महाराष्ट्र शासकिय कर्मचाऱ्यांचे बदल्यांचे विनियमन व शासकिय कर्तव्ये पार पाडण्यास होणाऱ्या विलंबास प्रतिबंध अधिनियम २००५ मधील प्रकरण क्र.३ च्या कलम ११ मध्ये नमुद केलेल्या एकुण ६ बाबी खालील प्रमाणे

(एक) न्यायप्रविष्ट बाबी.

(दोन) लोक आयुक्त किंवा उप लोक आयुक्त आणि अन्य घटनात्मक संस्था, आयोग,इत्यादी

(तीन) न्यायिकवत् बाबी

(चार) केंद्र किंवा अन्य राज्य शासनांच्या संबंधातील प्रकरणे.

(पाच) विधि विधानाशी संबंधातील बाबी.

(सहा) मंत्रिमंडळास सादर होणाऱ्या मुख्य धोरणात्मक बाबीसंबंधीची प्रकरणे.

वरिल एकुण ६ (सहा) बाबी कार्यपुर्तिच्या वेळापत्रकातील परिशिष्ट १ मधील स्तंभ क्रमांक ४ येथील वेळापत्रकातुन सुट राहिल.

५.(अ) ग-हाणी/तक्रारी यांचे निराकरण -:-

कार्यपुर्तीस होणार विलंब वा अन्य काही ग-हाणी असल्यास त्यासंबंधी परिशिष्ट १ मधील स्तंभ क्रमांक ५ मध्ये नमुद केलेल्या अधिकाऱ्याकडे तक्रार नोंदविता येईल व तक्रार प्राप्त झाल्यापासून ७ दिवसांत त्याची पुर्तता करण्याची जबाबदारी संबंधित अधिकाऱ्याची राहिल. यानंतरही नागरिकांचे समाधान न झाल्यास संबंधित म.मुख्य कार्यकारी

अधिकारी/अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी,जिल्हा परिषद,नाशिक यांचेकडे याबाबत त्यांना तक्रार करता येईल. गन्हाणी समक्ष भेटीने/पत्राव्दारे मांडता येतील.

५.(ब) नागरिकांच्या सनदेचा आढावा/सिंहावलोकन -:-

या नागरिकांच्या सनदेच्या उपयुक्ततेबाबत तथा परिणामकारकतेचा आढावा सामान्य प्रशासन विभागाकडून दरवर्षी घेण्यात येईल व त्यात आवश्यकतेनुसार बदल करण्यात येतील.

५.(क) जनसामान्यांकडून सूचना -:-

ही नागरिकांची सनद सर्वसामान्य नागरिकांच्या छाननीसाठी नेहमीच खुली असेल व सन्माननीय नागरिकांच्या बहुमूल्य सुचनांचा गांभीर्यपूर्वक विचार करुन त्यात वेळोवेळी सुधारणा घडवून आणता येतील. सामान्य प्रशासन विभागाचे अधिनस्त येणाऱ्या सेवा उपभोगणाऱ्या नागरिकांना आपले हक्क मांडण्यासाठी सनद नेहमीच सहकार्य करेल.

६. नागरिकांच्या सनदेची अंमलबजावणी -:-

आरोग्य विभाग नागरिकांच्या या सनदेची अंमलबजावणी करण्यास कटीबद्ध आहे . आरोग्य विभाग आपल्या अधिपत्याखालील सेवा कर्तव्ये भावनेने व कार्यतत्परतेने उपलब्ध करुन देण्याची हमी देत आहे. या सेवा पुरवितांना नागरिकांना सौजन्यपूर्ण वागणूक देण्याची जबाबदारी विभागातील प्रत्येक अधिकारी/कर्मचारी यांची राहिल.

महाराष्ट्र शासकिय कर्मचाऱ्याचे बदल्यांचे विनियमन व शासकीय कर्तव्ये पार पाडण्यास होणाऱ्या विलंबास प्रतिबंध अधिनियम २००५ मधील प्रकरण क्र.३ च्या कलम १० (१) मधील तरतुदीस अनुसरुन प्रत्येक शासकिय कर्मचारी,त्यास नेमून दिलेल्या किंवा

त्याच्याशी संबंधित असलेले शासकिय कर्तव्य व शासकीय काम अत्यंत दक्षतेने आणि शक्य तितक्या शीघ्रतेने पार पाडण्यास बांधील असेल.

सर्वसाधारणपणे,कोणतीही फाईल विभागातील किंवा कार्यालयातील कोणत्याही शासकीय कर्मचाऱ्याकडे कामाच्या सात दिवसांपेक्षा अधिक काळ प्रलंबित राहणार नाही.परंतु तात्काळ आणि तातडीच्या स्वरुपाच्या फाईली, त्या प्रकरणाच्या निकडीनुसार शक्य तितक्या शिघ्रतेने आधि प्राधान्याने तात्काळ फाईल शक्यतो एका दिवसांत किंवा दुसऱ्या दिवशी सकाळी आणि तातडीच्या स्वरुपाची फाईल शक्यतो चार दिवसांत निकाली काढण्यात येईल.परंतु दुसऱ्या कोणत्याही विभागाकडे विचारार्थ पाठवावयाची आवश्यकता नसलेल्या फाईलींच्या संबंधात संबंधित विभाग त्या प्रकरणावर पंचेचाळीस दिवसांच्या आत निर्णय घेईल आणि आवश्यक ती कार्यवाही करील आणि दुसऱ्या कोणत्याही विभागाकडे विचारार्थ पाठवावयाची आवश्यकता असलेल्या फाईलींच्या संबंधात तीन महिन्यांच्या आत निर्णय घेण्यात येईल आणि आवश्यक ती कार्यवाही करण्यात येईल.